

✿ **שם המחקר:** "נדרש כפר שלם לגדל ילד" מיקוד בצוות: תפיסת צוות חינוך מיוחד את השותפות עם הורים

✿ **שנה:** 2022

✿ **סוג מחקר:** דוקטורט

✿ **מס' קטלוגי:** 890-71-2018

✿ **שמות החוקרים:** דנה טל יעקובי, בהנחיית: פרופ' אורי רסובסקי וד"ר תמר זילברג

✿ **רשות המחקר:** אוניברסיטת בר אילן

תקציר המחקר:

עבודת גמר זו, לתואר שלישי, נערכה בסיוע מלגה מקרן שלם.

הספרות מספקת תמיכה לכך ששותפות בין בית הספר להורים חשובה וחיונית לרווחתם של התלמידים, במיוחד במערכת החינוך המיוחד. לצד זה, ישנם אתגרים רבים ביצירת שותפות זו, בנוסף למורכבות שמערכת החינוך המיוחד נמצאת בתווך בין מערכת הבריאות למערכת החינוך. מחקרים רבים עסקו בנושא זה, אך אף אחד מהם לא התמקד בנקודת המבט של הצוות המקצועי, במיוחד לאור התפקיד המרכזי שניתן להם בגיוס ובהנהגת שיתוף הפעולה הזה. המחקר הנוכחי התמקד בנקודת המבט החסרה של צוות החינוך המיוחד בפרדיגמת השותפות, ובחן את הגורמים המגנים וגורמי הסיכון שעשויים להשפיע על שותפות זו. ביתר דיוק, המחקר הנוכחי כיוון לבחון: (1) כיצד הצוות המקצועי תופס את השותפות עם הורים?; (2) מה הקשר בין מדדי הסטרס של הצוות המקצועי לבין תפיסת מידת השותפות?; (3) מהם הגורמים האישיים המתווכים את האפקט של הסטרס על תפיסת השותפות?; (4) כיצד אקלים ומאפייני בית הספר קשורים למדדי הסטרס ולתפיסת השותפות? המשתתפים הם אנשי מקצוע בחינוך המיוחד משלושה בתי הספר (כ-120 אנשים) מסקטורים רבים (מורים, פיזיותרפיסטים, קלינאיות תקשורת, מרפאים בעיסוק, תרפיסטים, עובדים סוציאליים, יועצים, סייעות). כל בתי הספר שנבחרו שייכים למערך החינוך המיוחד המורכב הכוללים לקויות מוטוריות, לקויות קוגניטיביות או שניהם. המשתתפים מילאו מספר שאלונים על מנת להעריך את תפיסתם על השותפות עם הורים, כמו כן את רמת המתח הקשורה לעבודה, המאפיינים של האקלים הבית ספרי והמאפיינים הספציפיים של הצוות. על מנת לבחון את השערות המחקר, המידע נותח במספר צעדים וניתוחים סטטיסטיים הכוללים שונות, קורלציות ורגרסיה. ממצאי המחקר העלו כי אקלים בית ספרי קשור למדדי סטרס ולדימוי עצמי מקצועי. כמו כן, נמצא כי סוג בית הספר ואקלים בית ספרי קשורים לדרך בה הצוות המקצועי תופס את השותפות עם הורים. בנוסף, גורמים אישיים, בדגש על עייפות חמלתית (CF) וסיפוק חמלתי (CS), נמצאו קשורים באופן ישיר למדדי הסטרס ולתפיסת השותפות ואף מיתנו את הקשר בין סטרס לתפיסת השותפות. תוצאות המחקר מייצרות הבנה טובה יותר של תפקיד הצוות המקצועי,

ההקשרים בהם הם עובדים והגורמים המשפיעים עליהם. אלו יסייעו לנו לספק את התמיכה לה הם זקוקים ולמנוע את נטישת המקצוע, שמתרחשת בשנים האחרונות. בנוסף, המחקר שלנו מסביר את הגורמים אשר עשויים להשפיע על המימד 'מתן מידע כללי' (PGI) בתוך שאלון ה-MPOC, אשר דורג נמוך ביותר לאורך השנים ונמצא משמעותי בשותפות בין נותני שירות להורים. הבנת הגורמים המשפיעים עליו עשויים לעזור לנו בשדה הקליני לדייק ולשפר את מדד זה ולייצר תקשורת טובה יותר בין משפחות ונותני שירות. כמו כן, ממצאי המחקר תומכים בצורך לפיתוח התערבויות ממוקדות להפחתת עייפות חמלתית (CF) והגברת מוטיבציה ורגשות חברתיים אדפטיביים, לימוד מנגנוני התמודדות וחוסן לצד מודעות לדאגה עצמית. כל אלו חשובים במיוחד לצוותי חינוך מיוחד ואנשים העובדים במקצועות העזרה ו/או במקצועות רווי סטרס באופן כללי. הגברת החוסן, מנגנוני ההתמודדות ודאגה עצמית יסייעו להם להוביל תקשורת חיובית בשותפות עם הורים, תוך שמירה עצמית והישארות במקצוע.

מילות מפתח: חינוך מיוחד; צוות מקצועי; שותפות; הורים; אקלים בית ספר; מוגבלות; סטרס; גורמי אישיות; שחיקה; עייפות חמלתית; סיפוק חמלתי; שיתוק מוחין; איכות חיים; חוסן.

- [לפריט המלא](#)
- [למאגר המחקרים של קרן שלם](#)
- [למאגר כלי המחקר של קרן שלם](#)